

Annwyl randdeiliad,

Llythyr ymgynghori - Y Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020 arfaethedig

Mae'r argyfwng COVID-19 wedi effeithio ar y ffordd rydym yn gweithio ym mhob sector ac mae'r prosesau a ddilynir wedi cael eu newid yn gyflym lle bo angen, er mwyn sicrhau y gellir parhau i ddarparu gwasanaethau i bobl Cymru.

Mae'r sectorau mabwysiadu a maethu wedi ymateb mewn modd cyflym a blaengar drwy gyflwyno mesurau i sicrhau parhad gwasanaethau hanfodol i blant, pobl ifanc a theuluoedd. Mae hyn yn cynnwys ystyried anghenion staff, gofalwyr maeth a'r plant a'r bobl ifanc sydd yn eu gofal a'r cymorth sydd ei angen arnynt i'w galluogi i deimlo'n ddiogel a diogel yn ystod yr argyfwng hwn.

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru wedi bod yn trafod yn gyson gyda'r sectorau mabwysiadu a maethu er mwyn canfod unrhyw broblemau posibl a allai rwystru'r sectorau rhag darparu gwasanaethau ac a allai atal plant, pobl ifanc a theuluoedd rhag manteisio ar y gwasanaethau cymorth hanfodol sydd eu hangen arnynt.

Oherwydd y pandemig COVID-19, mynegwyd pryder gan randdeiliaid ynglŷn â'r gallu i gydymffurfio â rhai o'r gofynion mewn mewn dwy set o Reoliadau, a hynny'n arwain at y posibilrwydd o darfu ar lif y gwaith o ddarparu gwasanaethau yn y sectorau mabwysiadu a maethu.

1. Rheoliadau Diwygio Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 – *Proses Asesu Cam 1 a 2*
2. Rheoliadau Paneli Maethu (Sefydlu a Swyddogaethau) (Cymru) 2018 – *Y gofyniad am adroddiad meddygol llawn ar gyfer darpar ofalwyr maeth.*

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn dilyn trafodaeth â Phenaethiaid Gwasanaethau Plant a Chomisiynydd Plant Cymru, caniatwyd hyblygrwydd dros dro yn y Rheoliadau uchod i sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n gyson o fewn y sectorau mabwysiadu a maethu yn ystod y pandemig

Rwy'n ysgrifennu atoch yn awr i roi gwybod ichi am gynigion ar gyfer yr is-ddeddfwriaeth ddrafft y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu ei datblygu i roi sail gyfreithiol i'r hyblygrwydd hwn yn ystod y cyfnod presennol, ac i ymgynghori â chi ynglŷn â hwy.

1. Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005

Mae'r Rheoliadau hyn yn nodi'r broses ar gyfer asesu addasrwydd pobl i fabwysiadu plentyn ac addasrwydd plant i gael eu mabwysiadu.

A. Gofynion gweithdrefnol penodol yng ngham 1 a cham 2

Daeth Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) (Diwygio) 2020 a Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) (Diwygio) (Rhif 2) 2020 i rym ar 1 Ebrill 2020. Yn sgil argyfwng COVID-19, mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod na fydd rhanddeiliaid efallai'n gallu cydymffurfio â rhai o'r gofynion a nodir yn y broses asesu newydd dau gam y mae'r rheoliadau newydd yn ei chyflwyno ar gyfer darpar fabwysiadwyr.

Yn y broses newydd, bydd yr holl wiriadau statudol sylfaenol i bennu 'cymhwysra' rhywun i gael asesiad ar gyfer mabwysiadu yn cael eu cynnal yng ngham cyntaf y broses newydd. Ni all yr asesiad ffurfiol o 'addasrwydd', a wneir yn yr ail gam, ddechrau hyd nes bod y gwiriadau hynny wedi'u cwblhau'n foddhaol. Yn ddealladwy, nid yw gwaith arferol, megis asesiadau meddygol, wedi bod yn cael blaenoriaeth gan y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yn y cyfnod hwn a gallai hynny achosi oedi wrth brosesu ceisiadau mabwysiadwyr.

Rhoddwyd hyblygrwydd gweinyddol ar 1 Ebrill 2020 i alluogi cam 1 a cham 2 y broses i gydredeg. Gallai hyn olygu, er enghraifft, bod asesiadau iechyd yn cael eu cynnal yn ystod cam 2 y broses.

Serch hynny, mae'n parhau'n ofynnol i'r holl wiriadau angenrheidiol gael eu cwblhau'n llawn cyn y gellir cymeradwyo mabwysiadwr.

Ni fydd modd i ymgeiswyr ddefnyddio'r Mekanwaith Adolygu Annibynnol os bydd eu ceisiadau yn aflwyddiannus am resymau sy'n ymwneud â gwiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) neu archwiliadau iechyd, fel y byddai wedi digwydd pe bai'r gwiriadau hyn wedi'u cwblhau yng ngham 1. Bydd mabwysiadwyr yn gallu defnyddio'r Mekanwaith Adolygu Annibynnol ar ôl cam 2 os bydd eu cais wedi methu am unrhyw reswm arall nad yw'n ymwneud â gwiriadau'r DBS neu archwiliadau iechyd.

Bydd y Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020 arfaethedig yn rhoi effaith ddeddfwriaethol i'r llacio hwn am gyfnod penodol.

B. Llacio'r amserlenni ar gyfer cwblhau camau 1 a 2 a hyd y cyfnod y gall darpar fabwysiadwr oedi rhwng cam 1 a cham 2

Bydd y Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020 arafethedig hefyd yn darparu ar gyfer llacio rhai o amserlenni'r broses dau gam fel a ganlyn:

- Mae'r amserlenni ar gyfer cam cyntaf y broses (2 fis) ac ail gam y broses (4 mis) yn dal yr un fath, ond dim ond **lle bo'n rhesymol ymarferol** y bydd gofyn i asiantaethau fodloni'r amserlenni yn ystod y pandemig.
- Bydd y cyfyngiad 6 mis ar yr amser y gall darpar fabwysiadwr ei adael rhwng cam 1 a cham 2 yn cael ei ddileu.

Byddem yn croesawu eich sylwadau ar y cynnig hwn

2. Rheoliadau Paneli Maethu (Sefydlu a Swyddogaethau) (Cymru) 2018

Mae'r Rheoliadau hyn yn pennu'r broses ar gyfer cymeradwyo person fel rhiant maeth i awdurdod lleol. Maent yn cynnwys gofyniad y dylai darparwr gwasanaethau maethu, fel rhan o'r broses asesu ar gyfer darpar ofalwyr maeth, gael 'manyllion iechyd (wedi eu hategu gan adroddiad meddygol)'.

Yn ystod y pandemig, rydym yn ymwybodol bod gallu'r GIG i ddarparu'r asesiadau iechyd hyn ar gyfer darpar rieni maeth wedi lleihau'n sylweddol wrth i flaenoriaethau gael eu had-drefnu i ddelio â'r argyfwng.

Fe wnaethom sylweddoli'r effaith y byddai hyn yn ei chael ar drefnu lleoliadau i blant agored i niwed yn ystod yr argyfwng ac wedi hynny, a bod angen cyflwyno rhywfaint o hyblygrwydd fel bod modd parhau i asesu darpar rieni maeth yn ystod y cyfnod hwn.

Ar 11 Mai 2020, cyflwynwyd hyblygrwydd gweinyddol a oedd yn caniatáu i ddwy broses ar wahân gael eu defnyddio yng Nghymru ar gyfer asesiadau meddygol i ddarpar ofalwyr maeth:

- Ar gyfer yr unigolion hynny sy'n gallu cael ymgynghoriad meddygol wyneb yn wyneb, dylid dilyn y broses wreiddiol a dylai'r darpar ofalwr maeth barhau i gael asesiad gan feddyg teulu.
- Ar gyfer darpar ofalwyr maeth nad ydynt yn gallu cael ymgynghoriad wyneb yn wyneb â meddyg teulu, gellir llenwi ffurflen hunan-ddatganiad meddygol.

Os bydd asesiadau ymgeiswyr yn dod i ben heb adroddiad meddygol llawn, gall y telerau cymeradwyo ar gyfer yr ymgeiswyr hynny cael eu cyfyngu i 'byrdymor' i adlewyrchu'r cyfyngiadau a oedd yn bodoli ar adeg yr asesiad.

Bydd pob cymeradwyaeth a wneir gan wasanaethau gan ddefnyddio'r ffurflen hunan-ddatganiad iechyd yn destun proses adolygu flynyddol gynnar. Caiff hon ei chynnal cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ac o fewn chwe mis ar ôl codi'r cyfyngiadau presennol. Dylai'r adolygiad blynyddol cynnar gynnwys asesiad ac adroddiad iechyd oedolion llawn, i lywio'r adolygiad ac unrhyw argymhelliad o ran cymeradwyaeth barhaus a statws cymeradwyaeth o'r fath.

Bydd y Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020 arfaethedig yn golygu bod y broses hunan-ddatganiad ar gyfer asesiadau meddygol yn dod o fewn y fframwaith deddfwriaethol am gyfnod penodol.

Byddem yn croesawu eich sylwadau ar y cynnig hwn

3. Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015

Bydd y Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Cymru) (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020 arfaethedig yn estyn y cyfnod y caiff person sy'n perthyn i blentyn neu sy'n gysylltiedig ag ef fel arall gael cymeradwyaeth dros dro i weithredu fel rhiant maeth awdurdod lleol ar gyfer y plentyn hwnnw, o 16 wythnos i 24 wythnos.

Byddem yn croesawu eich sylwadau ar y cynnig hwn

Y bwriad yw y bydd y diwygiadau a wneir i'r tair set hyn o reoliadau gan y Rheoliadau Mabwysiadu a Maethu (Diwygiadau Amrywiol) (Coronafeirws) 2020 arfaethedig yn dod i rym o 1 Tachwedd 2020 ac yn cael eu dirymu ar 31 Mawrth 2021. Os bydd Llywodraeth Cymru o'r farn bod y sefyllfa'n gwella, gall ddirymu'r rheoliadau hyn yn gynharach.

Yr amser ymateb

Oherwydd y brys, byddwn yn ddiolchgar pe gallech ymateb gydag unrhyw sylwadau neu gwestiynau ar y cynigion hyn i flwch post PlantSynDerbynGofal@llyw.Cymru erbyn **12:00am ar 24 Awst 2020** fel y gallwn eu hystyried cyn i'r Rheoliadau gael eu cwblhau'n derfynol.

Yn gywir

NATALIE AVERY

Pennaeth Plant sy'n Derbyn Gofal a Chyfiawnder Teuluol